

Dieblif har troet at burde gaae ind paa Bevillingen af en saa betydelig Pengesum som den foreslaaede, hvorved man for en lang Tid vilde consolidere den lærde Skole i Randers. — Forslaget under Nr. 27 er begrundet deri, at man nu som før maa fastholde den Anskuelse, at Sorø Akademies Overstud bør vedligeholdes til fremtidigt Brug i det almindelige Skolevæsens Interesse, og at man ikke kan ansee det henstigtsmæssigt, nu at anvende nogen Deel deraf til de lærde Skolers Brug, da disse allerede synes at være rigeligt udfyrede. Skulde det paa Grund af Forholdene i et enkelt Aar være nødvendigt, at Udgifterne bleve noget større, end de ordinaire Udgifter kunne ansees at burde være, da har man jo et Reservefond ved de lærde Skoler, som man ved saadanne Leiligheder maa ty til; at derimod Communitetet udreder en Deel deraf, maa af de Grunde, jeg ved tidligere Finantsloves Forhandlinger har udviklet, ansees for at være mindre passende. — Under Seminariefondet er der opført et Tilskud af 300 Rbd. til to Første-Lærere ved to Seminarier. Udvalget har indhentet Dplysning om disse to Mænds Indtægter, og man har fundet, at de vare af den Størrelse, at man ikke for Diebliffet kunde ansee nogen Forgølse deraf for nødvendig, saa meget mindre, som der vel snart vil blive Spørgsmaal om, hvorvidt disse Embeder skulle vedblive at staae i den Forbindelse med Præstefaldene, hvori de hidtil have staaet, og det altsaa ikke kunde være henstigtsmæssigt, ved Gageforhøvelser at vanskeliggjøre de Forandringer, som i saa Henseende skulle iværksættes.

Ummigbøll: Det er blot med Hensyn til de i Budgettet opførte 17,000 Rbd. til Rectorboligen og Skolebygningen i Randers, som Udvalget har fundet ikke burde bevilges, at jeg skal tillade mig nogle Bemærkninger. Det er nylig blevet bemærket af den forrige ærede Underviisningsminister med Hensyn til en anden Skole, at Indførelsen af Uvisheds-tilstand med Hensyn til dens Bestaaen vilde være meget ubillig; thi Uvisheden vilde medføre, at dens Bedrift led et saadant Skaar, at Spørgsmaalet om dens Vedbliven, naar dette senere skulde afgjøres, vilde blive præjudiceret. Denne skadelige Virkning troer jeg ogsaa, at

den allerede bestaaende Uvisshed med Hensyn til Randers Skole har havt; thi denne Skole, som i mange Aar har været een af de 3 største i Jylland, er nu siden Juli dette Aar, da den havde 67 Elever, indtil sidst i October, da jeg sidst havde Efterretning, nedsunken fra et Antal af 67 til 61 Elever, og derved maa vel bemærkes, at i de yngre Classer er Tilgangen næsten ene fra Randers Kjøbstad; den nederste Klasse, som i Juli Maaned bestod af 7 Elever, danneves af 7 Dreng, som alle vare fra Randers, og af hvilke slet ingen vare Søner af nogen Embedsmand; men denne Omstændighed synes ogsaa at vise, at der i selve Communen, især naar man seer hen til, at denne tillige har en meget god Realskole, findes stor Trang til Vedligeholdelse af Latinskolen. Randers er desuden, som bekjendt, en af de største Byer i Jylland og har 7,000 Indbyggere, den er i meget stærk Tilgang, stærkere end nogen anden Kjøbstad i Landet, saavidt jeg troer. Siden 1847 er der blevet bebygget 44 nye Matriculnummere ved Byen, foruden at nogle andre Pladser ere blevne bebyggede inde i den; der er dannet hele nye Gader, og Byen bliver ved at vore. Den staaer desuden i en usædvanlig Forbindelse med hele det indre Land, som der vel neppe er Mage til i hele Danmark ved nogen anden Kjøbstad, det skulde da være Ddense alene, men Gudenaalen sætter den i Forbindelse med et meget stort Areal, og den vil saaledes stedse vedblive at være en Samlingsplads for en stor Deel af Jyllands Samfærdsel og altsaa være et meget heldigt Punkt for Bibeholdelse — og her er jo ikke Tale om Dprettelse — af en Latinskole. — Jeg har seet af de Dplysninger, som foreligge, at det heller ikke fra Regjeringens Side har været anseet for rigtigt at nedlægge Randers Latinskole, og jeg haaber heller ikke, at det kommer dertil. Men, er man nu enig i, at den ikke bør nedlægges, og i, at den Uvishedsstilstand, som fremkommer deraf, at den fremdeles skulde hjælpe sig med en ubrugelig Bygning, vil staae den betydeligt, saa troer jeg dog, at Thinget, ved at votere disse 17000 Rbd., ligefrem handler i Consequents med, hvad der nylig blev voteret med Hensyn til en Fuldblodsdingst (Latter), thi der meente man, at, uagtet det var at forudsee,